

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ

01135, м. Київ, проспект Перемоги, 10, тел. (044) 486-24-42, факс (044) 236-10-49, ministry@mon.gov.ua

Від 17.07.2013 № 1/9-498

На № _____ від _____

Міністерство освіти і науки,
молоді та спорту
Автономної Республіки Крим,
департаменти (управління)

освіти і науки обласних, Київської
та Севастопольської
міських державних адміністрацій,
Інститути післядипломної
педагогічної освіти

Про використання Інструктивно-
методичних матеріалів з питань
розроблення інструкцій з безпеки проведення
навчально-виховного процесу
в кабінетах природничо-математичного напрямку

Надсилаємо для використання в навчально-виховному процесі
Інструктивно-методичні матеріали «Основні вимоги до побудови та змісту
інструкцій з безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в
кабінетах (лабораторіях) природничо-математичного напрямку».

Зазначені матеріали будуть розміщені на офіційних веб-сайтах
Міністерства освіти і науки www.mon.gov.ua, видавництва «Педагогічна преса»
www.ped-pressa.kiev.ua, Інституту інноваційних технологій і змісту освіти
www.iitzo.gov.ua.

Додаток: Інструктивно-методичні матеріали на 27 арк.

Заступник Міністра

Б.М.Жебровський

Дуброва Н.Й.
248-21-61

Інструктивно-методичні матеріали

Основні вимоги

до побудови та змісту інструкцій з безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) природничо-математичного напрямку загальноосвітніх навчальних закладів

Дотримання вимог безпеки життєдіяльності (система знань з питань охорони життя, здоров'я, пожежної, радіаційної безпеки, безпеки дорожнього руху, попередження побутового травматизму, дій у випадках надзвичайних ситуацій тощо) усіма учасниками навчально-виховного процесу є запорукою збереження їх життя і здоров'я, попередження травматизму працівників та учнів.

З метою формування умінь застосовувати знання у практичному житті під час проведення навчально-виховного процесу проводяться інструктажі з безпеки життєдіяльності з учасниками навчально-виховного процесу. Програми їх проведення містять питання особистої безпеки та безпеки оточуючих відповідно до напрямку проведення заходів. Такі інструктажі проводяться у вигляді інформацій про небезпеки, лекцій, бесід з наступною перевіркою знань та навичок, ігрових тренінгів тощо. У кожному конкретному випадку вчитель або особа, яка проводить інструктаж з безпеки життєдіяльності, обирає свій шлях і засоби проведення таких інструктажів.

Для визначення основних напрямів та питань забезпечення безпеки учнів під час проведення навчання в кабінетах (лабораторіях) використовують інструкції з безпеки, які розробляють відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01.08.2001 №563, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 20.11.2001 за № 969/6160.

Вимоги безпеки під час роботи в кабінетах (лабораторіях) загальноосвітніх навчальних закладів (далі – інструкції з безпеки), наведені в цих Інструктивно-методичних матеріалах, поширюються на кабінети природничого напрямку (фізики, хімії, біології), де проводяться практичні заняття (лабораторні дослідження і практичні та лабораторні роботи) з учнями загальноосвітніх навчальних закладів (далі – навчальні заклади).

Керівник навчального закладу повинен організувати роботу щодо розроблення і періодичного перегляду (один раз на 5 років) інструкцій з безпеки для учнів під час проведення навчально-виховного процесу.

Розробка (перегляд) таких інструкцій з безпеки здійснюється безпосередніми керівниками робіт (учитель, завідувач кабінету), які несуть відповідальність за збереження життя і здоров'я учнів під час навчально-виховного процесу.

Інструкція з безпеки узгоджується з особою, яка відповідає за охорону праці, безпеку життєдіяльності в навчальному закладі, та фахівцем з охорони праці (згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 06.12.2010 № 1205 «Про затвердження Типових штатних нормативів загальноосвітніх навчальних закладів» з 01.09.2012 року до штату загальноосвітніх навчальних закладів включено посаду фахівця з охорони праці).

Інструкція з безпеки набуває чинності після затвердження її наказом керівника навчального закладу. Усі введені в дію інструкції реєструються в журналі реєстрації інструкцій з безпеки і розміщуються на спеціальних стендах у кабінетах (лабораторіях) та інших структурних підрозділах навчального закладу, де проводяться роботи зі шкідливими та небезпечними матеріалами та обладнанням (куточок живої природи, теплиця (оранжерея) тощо).

Інструкції з безпеки, що рекомендовані в додатках 1-8, розроблені відповідно до нормативно-правових актів, що регулюють проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики, хімії, біології, а саме:

Правила безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики та хімії загальноосвітніх навчальних закладів, затверджені наказом Міністерства надзвичайних ситуацій України від 16.07.2012 № 992, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 03.08.2012 за № 1332/21644;

Правила безпеки під час проведення навчання з біології в загальноосвітніх навчальних закладах, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 15.11.2010 № 1085, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 03.12.2010 за № 1215/18510.

Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах, установах, організаціях, підприємствах, підпорядкованих Міністерству освіти і науки України, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 18.04.2006 № 304, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 07.07.2006 за № 806/12680.

Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися під час навчально-виховного процесу в навчальних закладах, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 31.08.2001 № 616, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 28.12.2001 за № 1093/6284.

Інструкції з безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) природничого напрямку, зразок яких наведено в додатках 1-8, надають типові ситуації у роботі і не вичерпують усіх вимог безпеки. Поряд із їх вимогами треба знати і виконувати вимоги, що надаються іншими джерелами, у першу чергу:

- інструкціями і технічними описами обладнання, інструменту;
- інструктажами з безпеки життєдіяльності, які учні одержують протягом роботи від учителя, на якого покладено проведення інструктажів;
- підручниками, посібниками, іншою навчальною літературою.

загальноосвітній навчальний заклад

Затверджено
наказ директора ЗНЗ
від _____ № _____

Рекомендована форма

Інструкція
з безпеки для учнів під час проведення занять у кабінеті (лабораторії)
фізики загальноосвітнього навчального закладу

1. Загальні положення

1.1. Учні, які навчаються в кабінеті (лабораторії) фізики, повинні дотримуватися правил безпеки під час проведення навчально-виховного процесу в кабінетах (лабораторіях) фізики та хімії правил внутрішнього розпорядку навчального закладу, розкладу навчальних занять, установлених норм та режимів праці та відпочинку.

1.2. Учні можуть знаходитися в (лабораторії) фізики тільки в присутності вчителя або лаборанта; перебування учнів у лаборантській не допускається.

1.3. Про кожний нещасний випадок, що трапився під час проведення занять з фізики, постраждалий учень чи очевидець нещасного випадку повинен терміново повідомити вчителя, який направляє постраждалого до медичного працівника, за необхідності викликає швидку медичну допомогу.

1.4. Про вихід з ладу та несправність обладнання учень має повідомити вчителя, який призупиняє роботу учнів і повідомляє про це керівництво навчального закладу.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Уважно вислухати інструктаж учителя щодо безпечного проведення лабораторного дослідження, практичної роботи і особливостей їх проведення, запис про проведення інструктажу здійснюється в журналі обліку навчальних занять у рядку про тему уроку «Проведено інструктаж з безпеки життєдіяльності (БЖД)»;

2.2. Учні повинні:

ознайомитися і чітко уявити порядок і правила безпечного проведення лабораторного дослідження, практичної роботи;

звільнити робоче місце від предметів, що непотрібні для виконання визначеної роботи;

перевірити наявність і надійність з'єднувальних провідників, приладів та інших предметів, необхідних для виконання завдання;

виконувати тільки ту роботу, яка передбачена завданням уроку (заняття) або доручена вчителем.

2.3. Починати виконувати завдання тільки з дозволу вчителя.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1 Працювати лише на своєму робочому місці.

3.2. Виконувати інструкцію з виконання лабораторної (практичної) роботи.

3.3. Під час використання електрообладнання забороняється:

- без дозволу вчителя вмикати електричні прилади, пристрої й обладнання;
- переносити ввімкнені прилади;
- залишати без нагляду ввімкнені в електромережу електричні прилади, обладнання;
- самостійно усувати несправності електромережі і електрообладнання. Усунення несправностей електромережі і електрообладнання проводять фахівці, які відповідають за електричну мережу навчального закладу.

3.4. Стежити за справністю всіх кріплень у приладах і пристроях. Не доторкуватися до обертових частин машин і не нахилятися над ними.

3.5. Для складання експериментальних установок користуватися провідниками (з наконечниками і запобіжними чохлами) з міцною ізоляцією без пошкоджень.

3.6. Складаючи електричне коло, уникати перетину провідників; забороняється користуватися провідниками із спрацьованою ізоляцією і вимикачами відкритого типу.

3.7. Джерело струму в електричне коло вмикати в останню чергу. Складене коло вмикати тільки після перевірки і з дозволу вчителя.

3.8. Не доторкуватися до елементів кола, що не мають ізоляції й перебувають під напругою. Виконувати повторно з'єднання у колах і замінювати запобіжники після вимикання джерела електроживлення.

3.9. Не доторкуватися до корпусів стаціонарного обладнання, затискачів відімкнутих конденсаторів.

3.10. Користуватися інструментом з ізолюючими ручками.

4. Вимоги безпеки після закінчення робіт

4.1. Після закінчення роботи вимкнути джерело електроживлення, тільки після цього розібрати електричне коло.

4.2. Покласти інструменти, прилади індивідуального та загального користування в спеціально визначене місце.

4.3. Здати учителю (лаборанту) прилади та приладдя, які використовувалися під час роботи.

4.4. Виконувати прибирання робочого місця тільки з дозволу вчителя.

4.5. Відходи, сміття та невикористані матеріали прибрати з робочого місця у визначене місце.

4.6. Ретельно вимити руки з милом.

5. Вимоги безпеки в екстремальних ситуаціях

5.1. Учні повинні:

у разі виникнення пожежі або загорання електропроводки, електроприладів, з'єднувальних пристроїв тощо повідомити вчителя;

не усувати несправностей електромережі і електрообладнання самостійно (ремонт електромережі і електрообладнання проводять фахівці, які відповідають за електричну мережу навчального закладу);

при евакуації з приміщення кабінету (лабораторії) фізики чітко виконувати розпорядження вчителя, не відлучатися від нього.

Інструкцію розробив:

учитель фізики

підпис

прізвище, ініціали

Узгоджено:

відповідальний за організацію
роботи з питань охорони праці

підпис

прізвище, ініціали

Фахівець з охорони праці

підпис